

Oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja

Publisert 28. februar 2017

I utkast til arbeidsprogram går SV inn for varige petroleumsfrie områder, og at områdene Lofoten, Vesterålen og Senja skal være oljefrie. Dette er en kamp SV har kjempet i flere tiår. Her følger en oppsummering av hvorfor SV aldri svikter Lofoten, Vesterålen og Senja.

Rikt og rent hav

Natur- og fiskeriresursene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja er unike og sårbare. Lofoten har en 1000 år ubrutt tradisjon for skreifiske. I dag er det over 6500 arbeidsplasser innenfor fiskeri og reiselivsnæring i Lofoten Vesterålen og Senja. Dette er om lag seks ganger så mye som oljeboring i Lofoten, Vesterålen og Senja beste fall vil kunne skape av arbeidsplasser¹.

Verdiene i dette havområdet er ufattelig store, men de er samlet på et begrenset område. Til Lofoten vandrer torsken vår, verdens siste store torskebestand, for å gyte. Også mange andre av de kommersielle fiskeslagene som vi fisker i Norskehavet og Barentshavet er avhengig av området i sine mest kritiske livsfaser. 70 prosent av fisken vi tar opp i Norskehavet og Barentshavet passerer Lofoten, Vesterålen og Senja som fiskeegg og fiskelarver. Om vi åpner for oljevirkosomhet, gambler vi med disse ressursene og setter fiskerinæringen i fare.

En direkte konflikt mellom fiskerinæringen og oljeaktiviteten er skyting av seismikk som har skremmeeffekt på fisk. Aller størst problem skaper seismikk likevel fordi den er arealkrevende og tar plass fra kystfisket. Dette er særlig et problem i Lofoten og Vesterålen der kontinentalsokkelen er på sitt smaleste. Det kan ikke fiskes i områder der man skyter seismikk.

Den største skaden på både fiskeri og natur i området, ville oppstå om man fikk en ukontrollert utblåsing fra en oljeplattform. Mest sannsynlig vil det gjøre at oljesøl når land i løpet av få dager. Simuleringen viser at havstrømmene i området vil frakte oljesølet nordover hele veien opp til Nordkapp og Barentshavet.

En slik oljeulykke vil ikke bare true fiskeriene, men all den unike naturen. Nordlandskysten har store sjøfuglkolonier. Hvert år kommer for eksempel tusenvis av lundefugl til Røst for å bygge rede og legge egg. Mange sjøfuglarter er allerede truede, og de er svært sårbare for oljesøl. Vest for Røst i Lofoten ligger verdens største kaldtvannskorallrev. Korallrevene representerer et imponerende naturmangfold, og det er allerede funnet mer enn 600 arter her, blant annet mange fiskearter.

Klimaendringene er i gang

Olje, kull og gass skaper livsfarlige klimaendringer og truer jordens framtid. Det er de rike landene som forurenser mest, mens de fattige landene rammes hardest av klimaendringene. Men klimaendringene rammer også Norge. Når temperaturen øker får vi mer ekstremvær, styrtregn, flom og ras.

FNs klimapanel har fortalt oss at vi allerede har funnet mer fossil energi enn det klimaet tåler. Om verden skal klare å løse klimaproblemene må store deler av verdens fossile ressurser forbli ubrukt. Norge har høye utslipp per person og har allerede tjent mye penger på oljevirksomheten. En god start for å ta klimaansvar er å sørge for at våre mest sårbare og verdifulle havområder holdes oljefrie.

Hva mener andre?

Miljøorganisasjonene og fiskeriorganisasjonene er i mot at det startes en konsekvensutredning av oljevirksomhet i Lofoten, Vesterålen og Senja, fordi dette er første steg på å åpne området (les mer under avsnittene om konsekvensutredning). Statens egne miljø- og fiskerifaglige etater går også mot oljeboring i området.

I Lofoten sier ingen kommuner ja til konsekvensutredning av petroleumsvirksomhet, mens i Vesterålen og Senja er bildet mer delt. I fagbevegelsen har forbund som Fagforbundet, Handel og Kontor, El og It forbundet og NTL vedtak mot oljeboring i Lofoten, Vesterålen og Senja.

De store partiene i norsk politikk, Arbeiderpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet, har alle åpnet for oljeboring i området, mens sentrumpartiene og SV sier nei.

Arbeiderpartiet går i utkast til nytt arbeidsprogram inn for å konsekvens-utrede store deler av havområdet utenfor Lofoten (Nordland VI) for petroleumsvirksomhet. Dette er første steget på en lovpålagt åpningsprosess og vil bety oljeboring i svært rike fiskeriområder. Høyre går inn for å starte en tilsvarende åpningsprosess for både Nordland VI, Nordland VII og Toms II. FrP vil å ha oljeboring i Nordland VI, VII og Troms II.

Oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja er en SV-seier

Havområdet utenfor Vesterålen og Senja (Nordland VI og Troms II) har aldri vært åpnet for oljevirksomhet. I 1994 sørget daværende olje- og energiminister Jens Stoltenberg for å åpne store deler av havområdet utenfor Lofoten (Nordland VI) for oljeboring, stikk i strid med miljø- og fiskerifaglige advarsler.

To år senere fikk oljeindustrien tildelt to utvinningstillatelser i dette havområdet, og i 2001 var en oljerigg på vei for å bore etter olje i området. Protester fra fiskere, miljøbevegelse og havforskere gjorde at boringen ble stoppet. Deretter har vekselvis SV og sentrumpartiene hindret oljeboring i området gjennom harde forhandlinger om regjeringsmakt.

Trenger vi en konsekvensutredning for å få kunnskap om havområdet?

For å kunne gå i gang med letevirksomhet i et område, må havområdet først ha blitt åpnet for petroleumsvirksomhet. Petroleumsloven krever at dette skjer på bakgrunn av en konsekvensutredning. En konsekvensutredning etter petroleumsloven er altså ikke en kunnskapsinnhenting, men en avveining av ulike interesser, og i forskrift til loven står det at man i hovedsak skal basere seg på eksisterende kunnskap. En konsekvensutredning har som formål å åpne nye områder for petroleumsvirksomhet, med sikte på å tildele utvinningstillatelser.

Totalt er det blitt fullført fire konsekvensutredninger på norsk sokkel. I etterkant av alle disse konsekvensutredningene har man alltid åpnet mye nytt areal til oljeindustrien. I 2012 ble det også igangsatt konsekvensutredning av Jan Mayen, men denne er midlertidig stoppet.

Totalt er det produsert mer enn 90 rapporter om havområdet utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja de siste 14 årene, og man har laget forvaltningsplaner for Lofoten og Barentshavet som er lagt fram for Stortinget. Gjennom forvaltningsplanarbeidet har vi hatt en av de mest omfattende undersøkelsene av et havområde som noen gang er blitt gjennomført. Den første forvaltningsplanen kom i 2006, og i 2011 ble den oppdatert. Da det faglige grunnlaget ble lagt fram i 2010, slo de fremste forskningsmiljøene våre fast at havområdene var langt mer verdifulle enn vi først trodde. Neste oppdatering av forvaltningsplanen er planlagt til 2020.

SV er for mer kunnskap om naturverdiene i området. Det bør skaffes gjennom forskning og gjennom arbeidet med å oppdatere forvaltningsplanen for området.

ⁱ Olje- og gassutvinning i dette området kunne gi mellom 400 og 1100 arbeidsplasser, fra Namsos til Tromsø, forutsatt ilandføring og en oljepris på 100 dollar. Oljeprisen er i dag langt lavere. Kilde: Olje- og energidepartementets kunnskapsinnhenting fra 2012.